

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Priloga „Slovenca“.

Izhaja vsak prvi in tretji četrtek mesca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto; 40 kr. za pol leta. Naročniki „Slovenca“ ga dobivajo zastónj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: Uredniku „DOMOLJUBA“ Ljubljana Trnovo; naročnina in inserati pa opravištvu v semeniških ulicah št. 2. — Naznanilo stane 8 kr. za dvostopno petit-vrsto, če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat, in 15 kr., če se tiska trikrat. Večkratno tiskanje je še veliko ceneje.

Štev. 2.

V Ljubljani, 19. julija 1888.

Letnik I.

Mir ali vojska?

Nevarno je hoditi z lučjo okoli soda, ki je napolnjen s smodnikom; najmanjši otrinjek je dovolj, da se vname smodnik v sodu, in da raznese in konča vse, kar je okoli njega. Tako nevarno, pravijo ljudje, ki poznajo razmere, je sedaj na svetu, posebno v Evropi. Smodnika je polno povsod in le neznatne prilike ali neprilike je potreba in smodnik se vname, vojsko imamo strašno in grozno v Evropi. — Kaj pa je temu vzrok? Zakaj so si države tako nasprotne? Nemeč in Francoz sta si sovražna že od nekdanj, posebno pa še od l. 1870, ker so Nemeč takrat vzeli Francozom v vojski dve lepi deželi in Francozje takrat premagani se niso mogli sili ustavljati, a zakleli so se, da ne bodo poprej mirovali, dokler ne dobijo vzetih dežel nazaj. Rus pa l. 1877 ni rad gledal, ko so avstrijski vojaki zasedli Bosno in Hercegovino, ker tudi on glada s poželjivim očesom na Balkan in bi rad po umirajočem Turku ondi podedoval vse pravice. Naš cesar pa, ki je že toliko milijonov dal za nove dežele, mora tudi vse moči napeti, da jih ohrani; sploh je Avstriji mnogo na tem, da ima skozi Balkan prosto pot do morja zavoljo svoje kupčije; ravno tako bi si pa tudi Rus rad prilastil pot do morja in odtod velika mržnja med Rusom in Avstrijo. Rus ima pa zraven tega še velikega sovražnika v Aziji, to so Angleži, ki se kjer le morejo ustavljajo, da Rusi ne morejo napredovati v Aziji.

Vse je torej napeto, vse si je nasprotno in ker države vedó, da dolgo tako ne more biti, da slednjič mora puška počiti in odločiti, zato si iščejo zaveznikov. Zato ste že od l. 1879 zvezani Nemška in Avstrija z namenom, da se bote skupno branile, ako ju kdo napade; tej zvezi se je v zadnjem času pridružila tudi Laška. Ko bi bila ta zveza zanesljiva, bi se nam ne bilo treba vojske bati, toda preblizo je l. 1866, da bi mogli brez skrbi verovati, da bo ta zveza stalna in varna.

Vseh oči zdaj gledajo na Rusko v Peterburg, kamor je šel novi nemški cesar Viljem II. obiskat ruskega cara, gotovo ne brez važnega vzroka. Splošna je misel, da od tam Evropi prinese nemški cesar mir ali vojsko. Mi v Avstriji si vojske ne želimo, saj Boga prosimo: vojske reši nas, o Gospod! Miru bi si želeli, a tacega miru, kakoršnega vživamo sedaj, si pač ne moremo želeli, tak mir nam bo huje škodoval, nego hitro končana krvava vojska; strašni davki, ki jih morajo narodi plačevati, po vseh državah pričajo, da se tacega miru Evropa ne more dolgo veseliti, ker bi sama sebe končala. Vojaške potrebe požró skoro vse državne dohodke, ljudstva bodo ubožala, denarja ne bo in ljudi za delo ne bo — kaj nam pomaga tak mir?

Pač pa želimo kakor kristijani, da bi namestu pesti, ki sedaj vlada na svetu, zopet zavladala pravica, kateri naj stoji ob strani krščanska ljubezen,

ki se drži pravila Gospodovega: kar ti nimaš rad, da bi drugi tebi storili, tega tudi ti drugim ne stori. Kadar se bodo države ravnale potem vodilo, takrat bo bolje na svetu. — Dovolj je našega modrovanja; skrb za prihodnost prepustimo Bogu, go-

tovo pa je, naj nam prihodnost prinese mir ali vojsko, Slovenci bomo zvesti svojemu cesarju v miru in v vojski, ker: hrast se omaja in hríb — zvestoba Slovincu ne gane!

Kaj je novega po svetu?

Avstrija. Minister za trgovino je določil, da se smejo davki plačevati na poštah in sicer so jeli s tem poskušati dne 1. julija po treh deželah, namreč na Zgornjem in Spodnjem Avstrijskem in Solnograškem. To bo pripravno posebno za one kraje, ki so daleč od davkarjev in ljudje izgubé veliko časa, ko hodijo plačevati davke. — Na sv. Cirila in Metoda dan so imeli Čehi, katerih je na Dunaji nad 100.000 v cerkvi v Favoritih, kjer imajo tudi svojo zasebno češko šolo, službo božjo in pridigal je ondotni katehet v češkem jeziku. Dunajski brezverski judje so po konci: Nemški Dunaj je v nevarnosti, kriče in surovo napadajo Čehe. Čudno je to, da smejo biti na Dunaji laške, francoske pridige, le čeških bi ne smelo biti, če tudi je toliko Čehov na Dunaji. — Ker liberalni listi nimajo sedaj kaj posebnega pisati, zgrabili so zopet Liechtensteinov predlog za versko šolo in grozijo po svojih časniki, da bodo vsi nemški liberalni poslanci zapustili državni zbor, ako bi v zboru sprejeli predlog za versko šolo. No, prava reč bo to, če gredo ti poslanci iz zboru, o katerih bi bilo bolje, da bi jih nikoli v zboru ne bilo; koliko davkov bi imeli manj, ko bi si ne bili ti brezverski in brezvestni kričači toliko let svojih strganih žepov krpali z našimi žulji. — V dalmatinskem zboru se je predsednik radostno spominjal, kako je ljudstvo udano in slovesno sprejemalo svojega cesarjeviča, ki je hodil po teh krajih in upa, da bo to popotovanje

imelo dobre nasledke za deželo, ki se ni zvezana z drugimi železnicami v cesarstvu.

Na Srbskem se godijo čudne reči. Kralj in kraljica sta že dolgo časa v prepiru in sedaj kralj tirja, naj se ločita. Kraljica že dlje časa ne živi doma, ampak večidel na Nemškem in pri sebi ima sina Aleksandra, prestolonaslednika. Vzrokov, da se kralj in kraljica ne moreta, je več; posebno pa pravijo jima gre navskriž, ker kraljica Natalija, ki je na Ruskem doma, od Rusov pričakuje pomoči za Srbsko, kralj Milan pa je poseben prijatelj Avstrije. Zadnje dni je kralj poklical sina domu, kraljica pa je ostala na Dunaji.

Črnogorci so dobili nov državni zakonik, ki ga je učeni profesor dr. Bogišič sestavil po narodnih običajih v duhu narodnega prava. Po tem zakoniku nimajo tujei pravice v Črnigori kupovati ali imeti zemljišč; samo knez sme darovati tujeu majhno posestvo. Prepovedano je tudi, da bi kak bogatin pod eno roko zbiral prevelika posestva. Takih postav bi potrebovali tudi pri nas, kjer posebno tujei spravljajo velika posestva v svoje roke, domačin pa hajdi s trebuhom za kruhom.

Rusi in Nemci, kakor sploh ves svet, ugibujejo, kaj se bota dogovorila nemški cesar Viljem II. in ruski car, ko se snideta v Petrogradu. Nemški listi pravijo, da najprej obišče nemški cesar ruskega cara zato, ker sta si v sorodu in pa zato, ker mu je stari

Pod lipo.

„Dober dan, možje, kaj novega pri vas?“ — „Bog ga daj, Bog ga daj“, odzdravljajo pod lipo sedeči možje gospodu učitelju, ki se je bližal njih družbi. „Mislili smo že, da vas ne bo, mi smo že vse premleli: sušo in močo, vreme grdo in lepo in prišli smo do sklepa, da nam doma ni nič posebno dobrega pričakovati; morda nam bote vi kaj bolj veselega povedali? Pa kako to, gospod učitelj, da ste danes prinesli pipo seboj? Nisem je še videl pri vas?“ pristavi zgovorni kmetič. „E“, pravi učitelj, „kaj še ne veste, da so nam podražili cigare za pol krajcarja, nekatere celo za cel krajcar in sedaj se gospoda po mestih v družbah dogovarja, da naj raje iz pip kadijo, nego da bi kupovali drage smodke.“ „No“, pravi učiteljev sosed in prav globoko potegne dim iz pipe, „hvala Bogu, da nam le tobaka niso

podražili.“ „Nikar pred večerom dneva ne hvalite,“ pravi učitelj, „tudi za tobak se govori, da ga podražé in pa — šnops.“ „Prav, prav,“ potrdi nekdo v družbi, „oboje naj še bolj podražé, treba nam ni ne tobaka ne šnopsa; oboje več škoduje, nego koristi.“ „O šnopsu to prav rad potrdim“, pravi gospod učitelj, „saj sami to skušamo pri svojih sosedih in pa ravno zadnje dneve seja bral, kako grozni so nasledki žganjarske kuge na Koroškem. Tam je v deželi znanih žganjarjev blizo 2000, med tem 416 žensk, torej pride povprek na vsakih 10.000 ljudi 57 šnopsarjev in ako vzamemo, da je polovica ljudi udanih žganjepitju, pride v letu dni na moža po 39 litrov. Zaradi šnopsa je umrlo l. 1887 110 ljudi, ubožalo 435 in na beraško palico prišlo 177 gospodarjev, 18 se jih je zaradi šnopsa umorilo ali saj poskušalo, 28 jih je bilo ubitih in pred sodišče jih je šnops pripravil 887. — To so res žalostni nasledki in reči moramo, da tudi po drugih naših krajih ni nič boljše. No,

oče na smrtni postelji naročil, da naj živi v lepi prijaznosti z ruskim carjem. Pa tudi na Dunaji in v Budapešti že pripravljajo stanovanje za nemškega cesarja, ki pride jeseni obiskat tudi našega cesarja.

Francozom se obetajo slabi časi, in bati se je, da bi zopet s prelivanjem krvi ne praznovali stoletnice odkar so l. 1789 napravili v deželi strašno prekucijo, v kateri so celo Boga hoteli odstaviti iz njegovega prestola. Njih poslanci se kakor razposajeni otroci prepirajo in zmerjajo v zbornici in

potem se pa med seboj stepó v dvobojih. Tako sta se v zadnjem času v dvoboji poskušala prvi francoski minister in pa Boulanger, znani odstavljeni general. Le takrat so vsi brezverski poslanci edini, kadar je treba katoliški cerkvi zadati kako rano; sklenili so namreč v svojem zboru, da bodo po Francoskem odpravili vse verske šole, v katerih uče šolski bratje ali drugi redovniki in redovnice. Kakoršno ljudstvo, taki so njegovi vladarji.

Kaj je novega po Slovenskem?

Iz Vrhniko. Lepo je naša šolska mladina praznovala god sv. Alojzija. Na prijaznem griču svete Trojice je bila najprej sv. maša, potem so učenci zunaj na prostem peli, govorili, igrali, sploh pokazali, kaj da znajo; nazadnje so jim gospod dekan v lepem govoru postavili sv. Alojzija za vzgled. Češnje in štruklji, katere so otrokom delile dobre roke, so seveda še bolj pomnožili veselje otrok. Bog plačaj vsem dobrotnikom. — V ponedeljek 9. julija je pri nas strela udarila v Perdcljevo hišo pod sv. Trojico. Omamila je gospodarja, ki je ravno v vežo stopil; ženi pa, ki je bila v hiši, ni storila nič žalega. Gasilnice so ogenj omejile; poškodovanec je bil zavarovan.

Iz Idrije. Naš občinski zastop je sklenil v proslavo 40letnice vladanja presvetlega cesarja v prid ubogim in bolnim domačinom iz zapuščine Kavčičeve kupiti primerno hišo, katero bo s potrebno opravo oskrbela občina na svoje stroške.

Iz Vipave. Mnoge slabe letine so zaporedoma obiskavale našo dolino in ljudstvo je vsled tega zelo

ubožalo; sedaj nam pa grozi še najhujša nesreča: naše trte, skoro naš edini pridelek, za kateri vjamemo kak krajear, jela je razjedati trtna uš. Zvedenci so namreč potrdili, da trtna uš že škodo dela na trtah v Št. Vidu, Podragi in Lozicah.

Iz Polhovega gradca. Žalostne novice imam poročiti „DOMOLJUBU“: Našim poljskim pridelkom je zelo škodovala grozna suša, tako, da so bila žita prav redka in nizka; sedaj je pa 6. julija velika povodenj divjala čez naše polje. Gradašica je silno narasla in uničila mnogo pridelkov. Žita, ki so že zorela, so k tlam povaljana in deloma tudi posuta s peskom in blatom. — Koze, ki so po zimi razsajale v naši okolici, priklatile so se na spomlad tudi k nam, pobrale 10 otrok in eno odraščeno osebo in še sedaj jih leži nekaj bolnih. — Še nekaj bolj veselega! Zvonik naše farne cerkve je dobil novo streho. G. Ant. Belec, klepar v Šent-Vidu ga je pokril z bakrom (kufrom). Baker je najbolj trpežna in zato tudi najdražja tvarina za strehe.

iz tega sprevidimo, kako so nam potrebne „družbe treznosti“, katere ustanavljajo po farah na Kranjskem in mislim, če se bomo gospodarji radi zapisovali in domačim lep vzgled dajali, da saj nekoliko zabranimo, da se ta kuga tudi med nami preveč ne vgnjezdi.“

Tako so zbrani moževali še dolgo časa in tožili o slabih časih, nazadnje reče g. učitelj:

„Zdaj pa še kaj bolj veselega, kaj ne, možje za konec našemu moževanju. Bral sem nedavno lepo dogodbico, katero bode vaša družina gotovo rada poslušala doma, zato vam jo povem; ime ima ta dogodbica lepo: *Štiriperesna deteljica*.

L. 1833. je čakal mlad mož, Teodor po imenu, v Hamburgu ob morji, da se vsede v kupčijsko ladijo „Hortenzijo“ in se po opravih čez morje popelje v Ameriko. Pol ure je imel še časa in zato gre še nekoliko na sprehod in sicer v krasen na višini zasajen drevored, od koder se posebno lepo vidi na morje. Tukaj on gleda, kako mornarji pri-

pravljajo vse za odhod na oni ladiji, s katero se tudi on popelje v Ameriko. Ko prvokrat pozvoni na ladiji v znamenje, da naj bodo popotniki pripravljeni, se obrne tudi naš znanec in hoče iti proti luki. Kar zagleda na trati med drugo travo lepo štiri peresno deteljico. „O, pravi, ta mi napoveduje srečno vožnjo, moram jo odtrgati in vzeti seboj“. Ravno ko jo odtrga, pa zagrmí žraven njega mogočen vojaški glas: „Stoj!“ Ko hoče Teodor dalje iti, reče mu vojak: „Vi ste moj jetnik!“ Bil je to vojak, ki je stražil, da ni nikdo ničesar v evetličnem drevoredu odnesel. „V imenu postave pojdete z menoj!“ Teodor se izgovarja, da to ni nobena tatvina, če kdo odtrga deteljico. Toda zastonj je vsaka beseda pri vojaku: „To meni ni nič mar, postava pravi, da se nič ne sme vzeti, torej z menoj na stražnico!“ „Jaz se takoj odpeljem v Ameriko, nimam časa iti z vami na stražnico, povejte, koliko sem dolžan za škodo, na-te, vzemite, toda pustite me, da mi ladija ne uide.“ Tako govori

Iz Št. Ruperta na Dolenjskem. Na sv. Petra in Pavla dan je po naši fari divjala strašna nevihta, ki je rovala močna drevesa in podirala kozolce, nazadnje se je vsula gosta, debela toča in pokončala skoro vse pridelke. Ljudje kar kosé po njivah, pa po nekaterih krajih je še kôsi malo ostalo. Mnogo je posestnikov, ki ne bodo na vsem svojem zemljišči pridelali bokala žita. Reveži so usmiljenja in podpore vredni.

Iz Maribora. Prevzvišeni gospod knez in škof dr. Jakob Maksimilijan Stepischnegg so dne 2. avgusta 1838 postali duhovnik. Zlato sv. mašo bodo, kakor je za zdaj že določeno, služili letos dne 2. avgusta. Eno redko svečanost so v tekočem letu že obhajali dne 18. januarija, takrat je namreč bilo preteklo 25 let, odkar so bili posvečeni za škofa. — Izmed ostalih duhovnikov bodeta zlatomašnika postala preč. gospoda: Tutek, častni kanonik in dekan pri sv. Lenartu v Slovenskih goricah, dne 28. julija, in pa Simonič, dosluženi dekan pri sv. Petru poleg Radgone, dne 29. julija.

Iz Ljutomera. Naša fara ima tri ljudske šole. Ena nahaja se v trgu in šteje sedem razredov, vrh tega še prvi razred realke, druga učilnica z dvema razredoma je v Cezanjevcih; a občina Cven-Krapje-Mota si je pred nekaterimi leti postavila tudi dvo-razrednico. V Várašu se mladež poučuje v treh raznih poslopih. Temu se namerava v okom priti z zidanjem čisto nove hiše. In te dni smo zvedeli, da so svetli cesar v podporo velikodušno darovali 4000 gld., ter dovolili, da se poslopje sme imenovati Fran-Josipska učilnica.

Galicija pri Celji. Dne 1. maja je preteklo 25 let, odkar so veleč. g. Matoh prišli semkaj za župnika.

Teodor, a vojak se nič ne zmeni in ko mu hoče Teodor silo ulti, zgrabi ga in varuje cele pol ure, da je prišel drug vojak na stražo. Potem mora ž njim na odgovor in za kazen plača 5 tolarjev. Ves spehan prihiti k morju, a ladija je že odplula, vidi jo sicer še, a za-njo ne more, ker je že daleč od brega. Silno se začne jeziti, da ga je morala zmotiti štiriperesna deteljica in da je zaradi nje zamudil tako važno kupčijsko pot v Ameriko, ki mu je obetala mnogo dobička. Zeló nevoljen že drugi dan čaka druge ladije, ki odide v Ameriko. Zaradi dolgega časa vzame časnik v roke in prebira novice. Kar zagleda ime ladije: „Hortenzija“, s katero se je on mislil odpeljati in bere: Ladija „Hortenzija“ se je z vsemi ljudmi potopila! Solze polijejo Teodoru obraz vesel, on hiti v svojo sobo in na kolenih zahvali Boga, ki je milostno dovolil, da mu je življenje rešila nezatna — štiriperesna deteljica.

Dotičnega dne vršila se je slovesna služba božja. Ob 10. uri bila je pridiga, govoril je velečast. gosp. Voh, župnik v sosednji Rožni dolini. Potem je slavljenec popeval sv. mašo, pri kateri so ljubznavemu starčku stregli gospodje, ki so iz sosestva prihiteli čestitat. Konečno so se pri obedu razodevale prisrčne želje, naj bi ljubi Bog dovolil, da bi gospod župnik leta 1891 slavil tudi zlato sv. mašo še tako krepek in zdrav, kakor je to danes.

Iz Skale. Pri cerkvi-podružnici, posvečeni sv. Brikeiju, je za cerkvenega očeta gosp. Dovnik. Njegova gosa se je na praznik sv. Petra in Pavla ob 9. uri zjutraj zgrudila na tla, ob enem pa tudi izdihnila blago dušo svojo. Dne 1. julija smo pokojnico spremili do hladnega groba. Zbralo se je obilo ljudstva iz domače fare in iz sosestva. Velečastiti gosp. dekan Šribar so jo na grobišču slikali kot vzgledno kristjano. Na zadnje še je zbor pevcev z neko žalostinko vzel od rajne slovo.

Iz Pirešice pri Žalcu. V tej občini prebiva na samosvojem hribu kmet Župergar. V nedeljo, 8. julija, zjutraj ob 2. uri so privreli nevarni oblaki. Bliskalo je in gromelo, dež pa lil, kakor iz čebra. Med ostalim je iskra zašvigala tudi na omenjeni hrib, kjer je zažgala hišo, ob enem je ogenj vpepelil še gospodarsko poslopje in kovačnico. Ljudje so rešili sebe in živino.

Iz Vitanja. Predniki naši so si za svoje posebne pripomočnike izvolili sv. Petra in Pavla. Na letošnji praznik svetih apostolov se je tukaj začel sv. misijon, in sicer v prifarni cerkvi Bl. D. Marije. Pobožnost so vodili oč. očetje iz družbe Jezusove: Doljak, Kos, Staré. Izredna slovesnost končala se je dne 8. julija zjutraj.

Iz Velenja. Z letošnjim senom je nadloga. Eni so ga pokosili že prve dni junija, ker je pritiskala suša, a trava je predčasno zorela. Drugi so čakali na dež, ki je sredi rečenega meseca travo za nekoliko pomnožil. Tretjim je pa zadnje dolgotrajno deževanje skazilo košenino na travnikih. A nekaterim je košnja vsled slabega vremena predolgo zaostala.

Iz Ptuja. Šolska „Družba ss. Cirila in Metoda“ bo dne 29. julija v našem mestu imela svoj občni zbor. Pričakujejo se zastopniki številnih po raznih krajih delujočih podružnic. Pri zborovanji bode se govorilo, kaj je „Družba“ storila vse v zadnjem letu in kako hoče svoje delo nadaljevati v prihodnjosti na korist slovenski šoli.

Z Dobrne. Velečastiti gosp. duhovni svetovalec in dekan Gajšek je dne 9. julija v krogu svojih duhovnih tovarišev iz dekanovine obhajal štiridesetletnico svoje duhovniške časti. Službo nastopil je leta 1848 v Galiciji, potem je kapelanoval pri svetem Martinu poleg Slovenji-Gradca, v Skalalah, sedem let

v Grižah, po nekoliko tednov na Laškem in v Vidmu, odtod je 1861 prišel za župnika k sv. Florijanu pri Rogatecu, a 1869 na Dobrno. Še mnoga leta!

S Štajerskega. Toča je zdatno škodo napravila blizo Celja po farah: Konjice, Frankólje, jako hudo zadela je Črešnjice, deloma je poklestila okolico Vojniško in severno stran pri Novi-cerkvi. V Ptujskem okraju je strašila pri sv. Marjeti, pri sv. Marku, v Zavrčju, na Polenščaku. Južno od Maribora oškodovala je Radiselje z obližjem.

Od sv. Križa na Murskem polju. V noči do 27. junija so hudobne roke ukradle v cerkvi monštranco in še nekaj drugih reči. Sveto hostijo so zlobneži pustili. Bili so trije. Glavarja so še isti dan zgrabili v Soboti na Ogerskem. Tatič še 30 let star ni, pa je že večkrat po „luknjah kašo jedel“, enkrat celo v Lepoglavi na Hrvatskem, kjer je kletka za prav zrele pčue.

Iz Celja. Kakor naslednik pokojnemu notarju Sajowitzu je iz Gornji-grada prišel g. Detiček,

ta je službo nastopil dne 1. julija. V Gornji-grad pa je odšel g. Schwarzenberg, dozda notar ali beležnik na Vranski.

Na Koroškem bodo v Velikovškem okraju volili novega poslanca za državni zbor namestu pokojnega Andreja Einspielerja. Trdno upamo, da bodo koroški Slovenci storili svojo dolžnost in v kljub neugodnemu času in dnevu volitve izvolili za poslanca moža, ki bo vreden naslednik Einspielerjev.

Iz Trsta. Sv. Cirila in Metoda dan je bil vesel praznik za šolarje otroškega zabavišča pri sv. Jakobu, katero vzdržuje družba Ciril-Methodova. Otroci so imeli skupno sv. mašo, po maši so šli na šolski vrt, kjer je bila skušnja pod milim nebom. Otroci so lepo peli, govorili, molili in pričujoči niso vedeli, koga bi bolj pohvalili ali pridne otročiče ali pa gosp. učiteljico, ki se tako marljivo z njimi trudi. Blage gospe podpornice so otrokom tudi poskrbele „za zobe“ in zato se jim je deček šolar prav pristrčno zahvalil. — Lep sad rodi delovanje Ciril-Methodove družbe.

Cerkev in šola.

Novo papeževno pismo.

V Vatikanu zaprti sveti Oče je razposlal po svetu novo, zelo imenitno pismo, o človeški prostosti; ves svet, posebno učeni ljudje občudujejo to pismo, kikaže, kako zelo so učeni sedanji papež in kako očito jih razsvetljuje sv. Duh, ki jim je izročil, da vidajo cerkev božjo. V tem pismu pravijo, da je prostost za človeka imeniten dar, da s tem se bistveno loči od živali, ki ne loči med dobrim in slabim i si tudi ne voli po pameti, ampak le po nagonu. Slabi človeški volji pa Bog pomaga s svojo milostjo, da si dobro izvoli. Za to prostost si je katoliška cerkev pridobila veliko zaslug, ker jo je vedno zaovarjala. Toda te prostosti ne smemo tako umeti, da bi bilo vsakemu dovoljeno storiti, kar bi hotel ampak v vseh rečeh se mora človek držati postave npravne in človeške, ki ste obe od Boga. Človek si mora torej izvoliti ono vero, ki je prava, človek je pa tudi odgovoren za vse, kar govori, kar piše po knjigah ali časnikih, tudi pri tem se mora vedo ozirati na dane postave; kdor se zanje ne meni, ta nima pravih misli o prostosti, ki človeka reši greha in ga bliža Bogu, pri katerem najde človek svojo največjo prostost, ki si več slabega voliti ne more.

Učiteljska semenišča.

Kako skatoličani po družih krajih naše Avstrije vneti za vske šole, kaže to, da nameravajo na

Dunaji in na Predarlskem ustanoviti posebna katoliška učiteljska semenišča. Dunajsko „katoliško šolsko društvo“, ki se dá primerjati našemu društvu „sv. Cirila in Metoda“, kupilo je na Brniku (Währing) pri Dunaji potreben prostor za tako semenišče. Na Predarlskem v mestu Feldkirch pa se je združil odbor iz svčnih in duhovskih gospodov, ki hočejo za svojo deželo — mimogredé naj povemo, da je to posestrima Tirolske — ustanoviti tako semenišče v spomin 40letnega srečnega vladanja našega presv. cesarja Franca Josipa I. Delovati so začeli ti možje na tihem in že imajo 15.000 gld. v ta namen. — V ta semenišča vsprejemali se bodo dečki, ki se bodo mislili posvetiti učiteljskemu stanu. Vodstvo obeh zavodov namerava se izročiti kakemu duhovskemu redu, ki se peča z vzgojo mladine. Takov red so n. pr. šolski bratje, ki v Belgiji in na Francoskem prav vspešno delujejo. — Vedeti moramo namreč, da si katoličani v imenovanih dveh deželah razun brezverskih državnih šol, za katere morajo prav veliko plačevati, vzdržujejo prostovoljno še posebne katoliške šole, da se njih otroci ne odtujijo veri svojih očetov in poštenemu krščanskemu življenju. — Tega pa ne pripovedujem zato, da bi si tudi mi ustanovili tako učiteljsko semenišče. Mi ne premoremo toliko, kakor Belgijanci in Francozi. Tudi nimamo upanja, da bi mogli toliko skupaj zbrati, kakor si upata imenovano Dunajsko društvo in Predarlski možje. Ker smo Slovenci vsi katoličani,

imamo pravico do katoliških šol. Zato raje prosimo in trkajmo in tirjajmo po svojih poslancih, da se sedanje šolske postave premené, da se bodo na c. kr. učiteljskih izobraževaliških izobraževali dobri krščanski učitelji, da bodo potem v strahu božjem odgojevali naše otroke, ter jih vsega onega naučili, kar jim bo služilo ne samo v časno, ampak tudi v večno srečo.

Duhovske premembe:

V ljubljanski škofiji: Č. g. Fr. Hönigman prezentiran je za faro Osilnico; č. g. Matej Ferčej postavljen je administratorjem fare Javor pod Ljubljano; č. g. Franc Pavlin gre za kapelana na Jesenice. V pokoj so stopili: stalno čast. g. Janez Bačnik, župnik, knezo-škofijski duh. svetovalec ter zlatomašnik v Prečini; začasno pa č. gg. kapelana Ant. Petrič v Poljanah nad Loko in Valentin Orehek v Šent Jurji pod Kumom. — Razpisani ste do 6. avgusta fari Prečina in Kostanjevica.

Novo sv. maše

bodo darovali v ljubljanski škofiji gg. novomašniki: Peter Bohinjec 29. julija v Šent Jurji; Janez Čebašek 5. avg. v Trbovljah; Fran Hribar 12. avgusta v Vodich; Janez Krek 23. julija na Brezjah; Janez Nemanjič 29. julija v Metliki; Matija Hak 23. julija na Brezjah; Konrad Texter 5. avgusta v Tržiči; Fran Avsec 5. avgusta v Šmihelu; Josip Gregorič 29. julija v Ambrusu; Anton Jemec 5. avgusta v Davči; Fran Lakmayer 5. avgusta v Stepanovicih; Josip Pristov 29. julija na Breznici; Leopold Rihar 5. avgusta v Kropi; Janez Zupan 12. avgusta v Št. Jurji.

Duhovske premembe:

V lavantinski škofiji: Čast. gosp. Anton Pajmon, župnik v Novištifti pri Gornjem gradu dobil je župnijo v Sromljah. — Čast. gosp. Josip

Pečnik, kapelan v Gornjem gradu pride za tretjega kapelana v Celje. — Čast. g. Fr. Nendel, kapelan v Grižah gre za kapelana v Šentilj v slov. Goricah. — Nastavljeni so pa za kapelane č. gg.: Jos. Atteneder v Vidmu, A. Arzenšek v Gornjem gradu in J. Krančič v Grižah.

V novomašnike posvečeni

so bili v Mariboru dne 16. julja sledeči gg.: J. Brglez iz Drmelj, F. Cerjak iz Rajhenburga, J. Cinglak s Slatke Gore, J. Kitak iz Rogateca, F. Lekše z Rečice, J. Marinič iz Ločan, J. Merez od sv. Barbare v Halozah, I. Sušnik iz Ljubljane, F. Vračun iz Koprivnice, A. Medved iz Rajhenburga, F. Moravec od Velike-Nedelje, I. Vreže iz Šmarja. V Ljutomeru pa bo nevo mašo slavil gosp. Vozlič, duhovnik škofije Graške.

Duhovske premembe:

V krški škofiji: Čast. g. M. Šašl, konz. svet. in kapit. dekan v Gosposveti je potrjen za dekanjskega svetovaleca dekanije Celovške. Č. Fr. Schaubach, farni oskrbnik v Skočidolu, je dobil faro Domačale. — Umrla sta gg. Wegschöder, župnik v Nemškem Šmihelu, dne 27. junija in Jak. Ortner, kurat v Zwickenbergu dne 3. julija.

V goriški škofiji: Čast. g. Peter Vuga je bil vmeščen na kuracijo Škrbina. Šerelje opravlja č. g. Josip Primšar, kurat v Jagerčah. — Umrl je g. Karol Cullot, župnik in dekan v Gradiški; administrator je postal kapelan g. Jai Komar.

V tržaški škofiji: Gosp. Antn Kranjec, administrator v Materadi je bil tan vmeščen za župnika dne 18. junija. — G. Mat. Rebolj, kapelan v Slivju gre za administratorjav Truške. G. Blaž Dekleva, administrator v Truških je imenovan za administratorja v Valmovraži. — G. J. Zavlovič, župnik v Šumbregu, je vpokojen.

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

(Dalje in konec.)

Potem bilo je sprejetih mnogo koristnih nasvetov raznih podružnic. — Podružnica vipavska predlaga, občni zbor naj sklene, poslati visoki vladi prošnjo, naj ona vse potrebno ukrene, da se trtna uš, ki se je že tudi v vipavski dolini prikazala, če mogoče, uniči, ter da napravi v vipavski dolini trtnico za ameriške trte, katere naj se po trtni uši poškodovanim posestnikom brezplačno delé. — Logaška

podružnica predlaga, naj kmetijska družba deluje na to, da dobi gozdna drevsnica v Rogatecu večjo podporo, da bo cel okraj le iz te drevsnice dobival sadike za pogozdovanje. — Podružna metliška nasvetuje, naj glavni odbor dela na to da se v Belokrajini prej ko mogoče napravi posna trtnica za vzgojevanje ameriških trt, ker trtna š silno škodo dela. — Blejska podružnica predlaga, naj glavni odbor naprosi c. kr. vlado, naj dá znanom navod, kako ravnati pri pokončevanji škodljivih mrčesov, ne da bi bilo treba posestnike siliti s kazmi, da spolnujejo dotično deželno postavo. — Dalj predlaga ista

podružnica, občni zbor naj sklene, da se priredi drugo leto na Bledu živinska razstava. — Podružnica trebanjska predlaga: občni zbor naj sklene, da se l. 1889 priredi v Trebnjem živinska razstava za trebanjski in zatiški okraj. Dalje: občni zbor naj naroči glavnemu odboru, da se letos obrne na primerno mesto s prošnjo, da se prepisi v dosego soglasja katastra z zemljiško knjigo v slučajih, kjer se to dá le s posestno pravdo doseči, izvrše kolkov in pristojbin prosto. — Slednjič predlaga: občni zbor naj naroči glavnemu odboru, naj potrebno ukrene, da se bode premovanje konj za okraj žužemberški, trebanjski, zatiški in mokronoški v prihodnje vršilo v Trebnjem, ker sta Vrhnika in Št. Jernej preveč oddaljena. — Sklene se, zadnji predlog izročiti konjerejskemu odseku; prvima dvema in vsem drugim do sedaj navedenim zbor pritrdi. — Podružnica krška nasvetuje, naj se napravi v ljubljanski okolici v pospeševanje dolenskega vinarstva zaloga dolenskega vina. — Enako temu predlogu obvelja tudi drugi predlog iste podružnice, ki priporoča glavnemu odboru, naj deluje na to, da se bodo že cepljene ameriške trte dolenskim vinorejcem cenó prodajale. — Podružnica kranjskogorska predlaga: glavni odbor se pooblašča, c. kr. vlado prositi, da prej ko mogoče izvrši uravnanje Save in njenih pritokov od Kranjske gore do Javornika. — Dalje nasvetuje, naj se glavni odbor poteza za to, da se določbe gledé uvažanja goved v nemško državo tako prenaré, da ne bodo tako zelo ovirale kupčije z govejo živino, kakor doslej. Tudi izraža željo, naj se deluje na to, da se vsaj carina na inozemski sir poviša. Zbor pritrdi tem nasvetom.

Glavni odbornik g. vodja Povše stavi in utemeljuje samostojni predlog, naj občni zbor sklene poslati prošnjo na finančno ministerstvo, da se pregleda hišni kataster ter zniža hišni davek zlasti pri poslopjih na deželi. — Predlog se sprejme. — Slednjič nasvetuje g. Babnik, naj se ustanovi za ljubljansko okolico posebna podružnica. Gospod Povše opomni, da se je o tem že govorilo v glavnem odboru.

Z navdušenimi živio-klici presvetlemu cesarju se nato zbor sklene.

Državno sadno razstavo priredi letošnjo jesen na Dunaji c. kr. sadjarsko društvo v proslavo vladarske 40letnice cesarjeve. Sadjarji in trgovci s sadjem vseh avstrijskih dežel razstavili bodo svoje pridelke. Glavni namen razstavi bode, da se spozna naše sadjarstvo, ter da pokažemo tujcem svoje sadne pridelke in privabimo kupeev v deželo na sadno kupčijo. Ker bode ta sadna razstava gotovo leta in leta vplivala na našo sadno kupčijo, opominjamo vse sadjarje in tiste, ki se zanimajo za sadjarstvo po vsem Slovenskem, naj se obilno vdeležé te razstave. Trajala bode od 29. septembra do 7. oktobra. Naznanila za razstavo sprejemala se bodo do 1. avgusta, podatki za katalog pa do 15. avgusta. Treba se je takoj zgledati pri deželni komisiji, ter naznaniti, kaj se hoče razstaviti. Mimogredé omenjamo, da bode najbolj važno zimsko sadje, in sicer jabolka in hruške. — Deželne komisije po Slovenskem so pa sledeče: za Kranjsko: „Ces. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani“; za Spodnji Štajer: „Cesarjevič Rudolfovo sadjarsko društvo“; za Goriško: „C. kr. kmetijsko društvo v Gorici“; za Koroško: „C. kr. kmetijska družba v Celovcu“; za Trst: „C. kr. kmetijska družba“; za Istro: deželni odbornik gospod dr. Ivan Cancioni v Poreču (Parenzo). Pri teh komisijah poizvedó se tudi vse podrobnosti gledé razstave. — Slovenski sadjarji, na noge! ne zamudite te lepe prilike!

„**Vrtnarstvo s posebnim ozirom na obdelovanje in oskrbovanje šolskih vrtov**“ imenuje se nova knjiga, katero je spisal tajnik c. kr. kmetijske družbe g. Gustav Pirc. Zarad pičlo odmerjenega prostora ne moremo obširneje o nji govoriti, le toliko opomnimo da je vseskozi izvrstna ter jo toplo priporočamo ne le učiteljem, ampak tudi vsem našim gospodarjem in tudi gospodinjam, ki želé iz svojih vrtov dobivati obilno dobička. — Lično v platno vezana stane 1 gld. (s poštnino 10 kr. več); udom c. kr. kmetijske družbe je cena znižana na 75 kr. Dobiva se pri ces. kr. kmetijski družbi v Ljubljani.

Razne vesti.

(Iz Zagorja za Savo) se nam piše: Vaš „DOMOLJUB“ ima pri nas že 30 naročnikov in se še vedno oglašajo; le enkrat sem ljudem list priporočil in bilo je dovolj. — „DOMOLJUB“ si želi tudi drugod po Slovenskem tako vnetih prijateljev.

(Umrli je) v Št. Vidu na Koroškem vpokojeni župnik g. Josip Jerič, od koder so ga v nedeljo

pripeljali v Ljubljano, kjer je bil v pričo obilo zbranih prijateljev pri sv. Krištofu pokopan v ponedeljek ob 1/2 5. uri. Ime blagega, značajnega in delavnega gospoda, ki si je pridobil neprecenljivih zaslug kot urednik in izdajatelj „Slovenca“, ki nam je ustanovil v Ljubljani „Katoliško Bukvarno“ in „Katoliško Tiskarno“, bode v hvaležnem spominu živelo med

našim narodom. Naj v miru počiva! — V nedeljo ob treh popoldne pa je umrl č. gosp. Fr. Rihar, župnik v Planini, v 64. letu svoje starosti. Bog mu daj večni mir!

(Ljubljancani dobimo dobro pitno vodo.) Mestni očetje ljubljanski so sklenili dne 13. julija, da naj se oskrbi ljubljansko mesto z dobro pitno vodo, katero bodo napeljali z ljubljanskega polja. Troški zato so seveda zelo veliki, znašajo namreč blizo pol milijona; vendar ker bodo hiše, v katere se bo voda napeljevala, plačevale zato nekaj denarja, kakor pravijo 50—60 gl. hiše z dvema ali tremi nadstropji, upajo, da bo glavnica donášala svoje obresti. Gotovo je, da bo Ljubljana mnogo pridobila, ker dobra pitna voda veliko pripomore, da so ljudje bolj zdravi.

(Razne šole) v Ljubljani so se večinoma končale v soboto dne 14. julija z zahvalno službo božjo; kakor je videti iz letnih poročil, so bili učenci sploh pridni in lepega vedenja, zato zaslužijo sedaj, da se pri stariših odpočijejo od težavnega dela.

(Občni zbor Št. Jakobsko-Trnovske podružnice sv. Cirila in Metoda) se je izvršil v najlepšem redu; dopoldne ob 9. uri je bila slovesna služba božja s primernim govorom, zvečer ob 7. uri pa na Virantovem vrtu občni zbor, kjer so obilno zbranim udom odborniki poročali, kako je podružnica v preteklem letu delovala v korist versko-narodni šoli. Bog blagoslavljal družbo, ki se trudi, da ohrani naši mladini najdražji naši svetinji: vero katoliško in besedo materino!

(Dve nesreči.) Pri sv. Miklavžu je sredi meseca junija strela udarila v neko hišo ter usmrtila domačo deklino. Poslopje je sicer ostalo nepoškodovano. Zjutraj 8. julija je pri istem gospodarju strela udarila v kozolec in ga vpepelila.

(Deželni odbor Štajerski) je občini Žalec dovolil 200 gl. podpore za šolo, v kateri izdelujejo koše in druge pletene reči. — Nedavno je več hiš pogorelo pri sv. Marjeti na Dravskem polju. Onesrečencem se je poslalo 100 gl. iz deželne blagajnice ali kase.

(Tristo let) je letos preteklo, odkar so začeli v našem delu sveta, v Evropi kaditi tobak. Kakor znano, je domovina tobaka Amerika. Indijanci, nekdanji prebivalci Amerike, so kadili tobak že od nekdanj. Krištof Kolumb je že opazoval, ko je prišel l. 1402 prvokrat v Ameriko kadeče Indijance. L. 1559 pripelje nek portugalski pomorščak prvo tobakovo rastlino v Evropo ter jo zasadi v Lisabonu. Francoski poslanec Janez Nikot prinese iz Lisabona tobak francoski kraljici Katarini. Katarina je tobakov prašek nosljala, kedar jo je bolela glava, in ponehala je bolečina. Kmalu so začeli Francozi tobakov prašek nosljati. Kaditi so pa pričeli tobak v Evropi še le leta 1588 in sicer na Angleškem, ko je prinesel nek Anglež iz Amerike pipo, kakoršno so Indijanci rabili. Iz Angleškega se je hitro razširila ta razvada po vsej Evropi in po vsem svetu. Mnogi vladarji so izdali ostre prepovedi zoper kajenje, celo smrtno kazen so zažugali vsakemu, katerega bi zasačili pri kajenju, toda vse ni nič pomagalo.

➤ Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 2. avgusta.

Tržne cene v Ljubljani dne 18. julija.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	5	85	Špeh povojen, kgr.	—	68
Rež,	4	22	Surovo maslo, "	—	90
Ječmen,	3	74	Jajce, jedno	—	2
Oves,	3	09	Mleko, liter	—	8
Ajda,	3	90	Goveje meso, kgr.	—	56
Proso,	4	22	Telečeje	—	48
Koruza,	5	52	Svinjsko	—	60
Krompir,	—	—	Koštrunovo	—	34
Leča,	12	—	Pišanec	—	55
Grah,	13	—	Golob	—	22
Fižol,	11	—	Seno, 100 kgr.	2	14
Maslo, kgr.	1	—	Slama,	2	14
Mast,	—	80	Drva trda, 4 mtr.	6	40
Špeh svež,	—	64	" mehka, "	4	15

Loterijske srečke.

Trst	14. julija:	57,	64,	52,	42,	43.
Linc	14. julija:	68,	31,	15,	17,	21.
Gradec	7. julija:	15,	44,	1,	45,	70.
Dunaj	7. julija:	61,	70,	84,	90,	5.
Brn	11. julija:	50,	8,	40,	79,	83.
Praga	18. julija:	83,	52,	1,	89,	58.

ZABAVI IN POUKU.

ZABAVI IN POUKU.

Štev. 2. poslali smo samo p. n. naročnikom. Ako bi kateri izmed teh ne bil še dobil štev. 1, izjavi naj se takoj. Sicer pa uljudno prosimo, da se nam pošiljajo točno jasni pa kratki naslovi, da se razpošiljanje more urediti.